

суспільно-політичних закономірностей, особливо такий взаємозв'язок проступає в ідеологічних лещатах підрадянського періоду.

Отже, формування культурологічних компетентностей тісно взаємопов'язане з основними навчальними завданнями; завдання та матеріал часто мають важливі світоглядні маркери. У роботі зі здобувачами освіти завдання, зорієнтовані на розвиток культурологічних компетентностей, можуть використовуватися в якості самостійної роботи, мати науково-пошуковий характер.

Максим Яблонський,
кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри соціальних комунікацій
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
e-mail: max.yablonsky@gmail.com

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В ДІАСПОРІ: ЧАСОПИС «НОВІ ДНІ»

Універсальний характер часопису «Нові Дні» (1950–1997) підтверджується розмаїттям тематики, що охоплює суспільно-політичні та культурні складники українського життя в діаспорі та в підрадянській Україні, висвітлення історичних питань, популяризація української літератури і т. ін. У низці публікацій В. Ковпак [1], С. Козака [2], М. Яблонського [4–5] розглянуто специфіку цього видання: контент, характер, тенденції, жанри і т. ін.

Засновник і перший редактор видання Петро Волиняк (1907–1969) намагався охопити різні сфери діяльності українців Канади, з-поміж яких важливою була увага до популяризації культурно-мистецького життя як способу збереження національної ідентичності. Вишивку як один із національних символів часто презентовано як ілюстративний матеріал, зазвичай це фото, зокрема з репортажів про мистецькі заходи, про діяльність української громади, політичних організацій і т. ін. До аналізу залучаємо матеріали перших років видання часопису. Можна навести численні приклади, як-от: публікацію редактора «Нових Днів» «Вони переможуть» (1950. Ч. 1. С. 16–17), присвячену популяризації українського оперного співу у світі, супроводжують світлини виконавиць Наталії Носенко та Лідії

Горн в українських строях; статтю П. К. «Виступ танцювальної школи В. Авраменка» проілюстровано фотографією учасників колективу в українських вишиванках (1950. Ч. 9. С. 27); аналогічно – матеріали М. Приходька «Мистецький амбасадор України» (1950. Ч. 2. С. 16–17, 21), П. К. «З приводу концертів Г. Ярошевича і А. Степняк» (1950. Ч. 11. С. 27–29), Петра Волиняка «З приводу відновлення діяльності Капелі Бандкристів» (1951. Ч. 14. С. 23–25).

Мета нарису «Слово про одяги» (1951. Ч. 23. С. 27) – популяризація української вишивки в дизайні сучасного жіночого одягу (очевидно, авторство належить редактору видання). Своєрідною відповіддю є публікація світлини читачки часопису Ірини Турченюк, яка відгукнулася на редакторський заклик і пошила собі плаття з елементами української вишивки (1952. Ч. 28. С. 30).

Показовою є етнографічна розвідка Ганни Черінь «Великдень у Канаді», в якій зауважено в інтер'єрі вітальні українського лікаря «вишиті українські рушники, що були покладені крізь, де можна» [3, с. 14].

Ще один спосіб популяризації української вишивки на сторінках часопису – презентації репродукцій, на яких представлено образи в українських вишиванках. Наприклад, на першій сторінці обкладинки часопису Ч. 4 за 1950 р. – робота Михайла Дмитренка «Дівчина з голубом»; Ч. 6 того ж року – Миколи Азовського «Жнива»; Ч. 15 1951 р. – Михайла Дмитренка «Дівчина з Полтавщини»; у грудневому числі (Ч. 23) 1951 р. – Михайла Дмитренка «Серпень».

Як бачимо, в редакційній політиці часопису «Нові Дні» апробовано різнопланові способи популяризації української вишивки. Закономірно, що переважають візуальні (фото, репродукції). Зауважено також роль видання в актуалізації української вишивки в дизайні сучасного одягу.

Література

1. Ковпак В. А. «Деокупаційний дискурс» «Нових Днів» як інклюзивність інтелектуального досвіду світового українства в українську цивілізаційну перспективу: історичні паралелі та дискусії «на часі». *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2019. № 1 (37). С. 11–21.
2. Козак С. Часопис «Українські Вісті» як джерело до вивчення особливостей функціонування журналу «Нові Дні» (Канада, 1950–1997). *Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту пресознавства*. 2020. № 10 (28). С. 3–13.
3. Черінь Ганна. Великдень у Канаді. *Нові Дні*. 1950. Ч. 4. С. 13–15.

4. Яблонський М. «Нові Дні» і преса української діаспори (на матеріалі аналітичних публікацій Петра Волиняка початку 1960-х рр.). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2017. № 1 (66). С. 58–65.

5. Яблонський М. Часопис «Нові Дні» як історико-літературне джерело: творчість Івана Багряного (на матеріалі 1950–1960-х років). *Волинь філологічна: текст і контекст*. Вип. 37: Олена Пчілка. Повернення. Луцьк, 2024. С. 218–239.

Мар'яна Ягнич,
*Тернопільський національний педагогічний
університет імені В. Гнатюка,
аспірантка кафедри української та зарубіжної
літератур і методики їх навчання
marianna2703marianna@gmail.com*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОГО АНАЛІЗУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У сучасному освітньому процесі особливого значення набуває формування культурної компетентності учнів як однієї з ключових складових особистісного розвитку. У контексті реформування освіти та впровадження компетентнісного підходу актуальним стає пошук ефективних засобів для глибшого засвоєння культурних цінностей, національної ідентичності та міжкультурного діалогу. Уроки української літератури, як важливим компонентом гуманітарної освіти, мають потужний потенціал у формуванні культурної свідомості школярів.

Відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти України (Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року), літературна освіта має здійснюватися в контексті інтеграції з мистецтвом. Один із провідних акцентів зроблено на встановленні міжпредметних зв'язків між літературою та іншими видами мистецької діяльності. Це безпосередньо пов'язано з формуванням однієї з ключових компетентностей – культурної, що передбачає здатність учнів сприймати, інтерпретувати та осмислювати твори культури в широкому художньому контексті, що важливо «розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва» [1]. На нашу думку,